

Szanowny Pan Premier

dr Jarosław Gowin

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Do wiadomości:

prof. dr hab. Jerzy Duszyński

Prezes Polskiej Akademii Nauk

prof. dr hab. Stanisław Filipowicz

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk

prof. dr hab. Andrzej Buko

Dziekan Wydziału I -

Nauk Humanistycznych i Społecznych

Polskiej Akademii Nauk

Rady Naukowe Instytutów

Wydziału I Polskiej Akademii Nauk

Stanowisko Rady Naukowej Instytutu Studiów Politycznych PAN

w sprawie podziału dodatkowej dotacji dla Polskiej Akademii Nauk

Sposób, w jaki potraktowano Instytuty Wydziału I PAN przy podziale dotacji na wyrównanie zarobków jest jawnie sprzeczny z zapowiedziami MNiSW w sprawie podnoszenia zarobków w PAN oraz deklaracjami wspierania w Polsce nauk humanistycznych i społecznych.

Intencją listu otwartego Inicjatywy Obywatelskiej Instytutów PAN, Akademii Młodych Uczonych i dyrektorów Instytutów PAN z dn. 17.09.2018 r. oraz działań podjętych w odpowiedzi na ten list przez Pana Premiera Jarosława Gowina – Ministra Nauki i

Szkolnictwa Wyższego było „osiągnięcie poziomu minimalnych wynagrodzeń pracowników naukowych Instytutów Polskiej Akademii Nauk odpowiadających wynagrodzeniom nauczycieli akademickich określonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.– Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” (cytat z pisma Pana Premiera Jarosława Gowina do Prezesa PAN prof. Jerzego Duszyńskiego z dnia 14 grudnia 2018 r.). Ministerstwo przekazało kwotę 49.577 tys. zł. wskazaną przez Prezesa PAN w piśmie z dnia 18 października 2018 r. jako suma umożliwiającą realizację tego celu w 2019 r. Pan Premier Gowin powołał się przy tym na „dżentelmeńską umowę” zawartą z prezydium PAN, zgodnie z którą wyasygnowane przez Ministerstwo dodatkowe środki powinny pozwolić na podniesienie pensji profesora zatrudnionego w PAN do wysokości minimum 6410 zł, a adiunkta do minimum 4680 zł.

Zamiary powyższe nie zostały zrealizowane. Stało się tak dlatego, że przy podziale dotacji w MNiSW zastosowano algorytm niekorzystny dla nauk społecznych i humanistycznych, chociaż w ministerstwie trwały już prace nad nowymi zasadami podziału środków na finansowanie działalności instytutów PAN. W efekcie, środki finansowe, które w wyrażonych publicznie przez MNiSW intencjach miały wyrównać minimalne pensje w PAN, przyczyniły się do dalszego wzrostu nierówności między instytutami. Według informacji przekazanych przez pana Piotra Müllera, sekretarza stanu w MNiSW, (w rozmowie z DGP z 21.01.2019 r.) stan prawny uniemożliwiał inny podział środków. Jeżeli tak rzeczywiście było (choć wypada zauważyć, że w poprzednich latach dodatkowe środki były przez MNiSW przekazywane bezpośrednio do instytutów bez stosowania algorytmu) konieczne były zmiany prawne, aby zrealizować zakładane i publicznie ogłoszone cele.

Pensje w instytutach PAN mają zróżnicowany charakter. Zdecydowanie najniższe są w instytutach Wydziału I (nauki społeczne i humanistyczne). Według opublikowanego w 2018 r. raportu Akademii Młodych Uczonych PAN pt. *Problemy instytutów i reforma PAN oczami młodych naukowców* w 2016 r. średnie podstawowe wynagrodzenie (ze stosunku pracy) netto asystenta (magistra) w jednostkach Wydziału V (2397 zł) było wyższe niż średnie podstawowe wynagrodzenie netto profesora instytutu (dr hab.) w jednostkach Wydziału I (2325 zł). Wprawdzie o wysokości wynagrodzeń w jednostkach PAN formalnie decydują dyrektorzy instytutów, ale mogą to robić w granicach wyznaczanych przez kwoty dotacji z MNiSW.

Zdaniem Rady Naukowej Instytutu Studiów Politycznych PAN, aby możliwe było zrealizowanie zapowiedzi Pana Premiera Jarosława Gowina, dotyczącej wysokości zarobków minimalnych w instytutach PAN, podział dotacji powinien uwzględniać realną sytuację finansową, tzn. stan zarobków w poszczególnych instytutach. Potrzeby instytutów były znane MNiSW. Dodatkowe środki przyznane Instytutowi Studiów Politycznych PAN w wyniku decyzji Ministerstwa z grudnia 2018 r. stanowią około 1/6 kwoty potrzebnej na wyrównanie płac do poziomu minimalnych wynagrodzeń pracowników akademickich przewidzianych w ustawie z 20 lipca 2018 r., tzn. wystarczą na podniesienie wynagrodzeń przez około dwa miesiące. To sprawia, że zarobki nadal pozostaną na poziomie dalekim od wskazanego w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zadeklarowanym jako cel MNiSW. Podobnie wygląda sytuacja w innych Instytutach Wydziału I PAN.

Jedynie zmiana obowiązujących przepisów prawa poprzez określenie pensji minimalnej pracowników naukowych PAN na poziomie wskazanym dla pracowników naukowych uniwersytetów w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r., pozwoliłaby na trwałe podniesienie wynagrodzeń. W tym celu konieczna jest nowelizacja ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce lub/i ustawy o Polskiej Akademii Nauk, polegająca na wprowadzeniu do tych aktów prawnych zapisu o wysokości minimalnych wynagrodzeń pracowników naukowych PAN i równoległe zapewnienie takiego poziomu finansowania instytutów PAN, który umożliwi ich wypłacenie.

Stanowisko zostało przyjęte jednogłośnie na posiedzeniu Rady Naukowej ISP PAN w dniu 22 lutego 2019 r.